

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

In Dominica Resvrrrectionis, Sive Solemnitate Paschali.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

IN DOMINICA RESVRRE-
CTIONIS, SIVE SOLEMNI-
tate Paschali.

Partitio.

- I. Quod resurrectio sit fide capienda.
- II. Quod oportuerit Christum exaltari.
- III. Quod et nos oporteat in Christo resurgere.
- IV. Quis mortuo Christo, status fuerit corporis, anima et diuinitas eiusdem?
- V. De genere mortui.

Resurrexit sicut dixit.

FIGURA.

Propheta Ionas cum Tharsis nauigaturus in mare conscendisset, & vehemens ventorum procella, & horrida tempestas ingruisset, sorte in mare à nautis, quo ita procella quiesceret, & tumentes undæ compeferentur, coniectus fuit; quem immanis deinde cetus deuorauit, triduoque in aluo incolumem seruatum magno sane miraculo, in litora effudit, ac iucundum cœli lumen fecit intueri. Fuit hoc, Auditores, figura proculdubio magni huiusce mysterii, cuius hodierna die memoriam Ecclesia celebrat. Nam ecce plus quam Ionas hic, imò verus quidam Ionas; qui cum vastum redemptionis nostræ Oceanum ingressus esset, & undique deinde minis, iustitia, punitione, & ultione opprimeretur, quo iram diuinæ iustitiæ compeferet, ac tumentes illæ indignationis undæ sauire desinerent; in passionis profundum coniectus fuit, & in sepulchri vtero visceribusque seruatus, ac tertio demum die, hodie nimirum, resurgens, vitæ ac luci est restitutus. O diem latissimum & gloriosissimum! o diem vere prodigiosum, ac triumpho Christi Iesu nobilem, eiusque victoriis, trophæis, & resurrectione celebrem! o diem iucundissimum & lætis plenū nuntiis! quæ vobis iam nã narraturus sum; si prius me cū auxilium cœleste, idq; gloriosæ triumphantis hodie filii matris precibus postulauero, recitate igitur mecum salutationem Angelicam:

AUE MARIA.

Ingens ille Africæ honor Tertullianus de grãdi hoc & diuino resurrectionis agens my-

sterio, iam à mille circiter & quingentis annis dicebat, nihil esse in fide vel ad credendū difficilius, vel quod maiorem admirationem mereatur, quam resurrectionē mortuorum. Et merito quidem, ipse namq; instar Oceani cuiusdam est, magnis agitationibus & motibus obnoxii, quem humanorum iudiciorum ingressa cymba, secure enauigare nequit, si fides eam non dirigat, vel illa ad fidem, velut ad Cynosuram, nō dirigatur. Maxima & terribilissima omnium, quas Ezechiel Propheta *Ezech. 47.* vidit, visio nō fuit illa, cum fluium vidit, cuius aquæ ita intumuerant, vt eum tranare nequaquam posset. Ita quoq; in mysterii huius torrente humanus intellectus pene submergitur, adeo namq; vehementes eius undæ & fluctus sunt, vt nulla sit aut ingenii vis, aut rationis robur, q; illos secure queat transire: tanta quippe in Euripo illo syrtis, tot scopuli, tot breuia, tot rupes, tot abyssi reperiuntur, vt Philosophia naturalis eundem nunquam ausa fuerit tentare, aut eidem sese tuto committere. Aristoteles namq; & cum eo omnes veteres Philosophi gentiles, aiunt, à priuatione ad habitū nullum regressum dari. Aquila quoq; illa Evangelica Ioannes librum quemdam in Apocalypsi describit, intus & foris septem signatum signaculis: quem *Apoc. 3.* nemo neque in celo, neque subitus terram aperire poterat, nōdum aspicere; adeo vt nec homines, nec demones, nec ipsi quinetiam Angeli, eundem legere possent, solus namque Agnus eum legebat & intelligebat. *Et animalia clamabant: Dignus es Domine accipere librum, & soluere signacula eius, quoniam occisus es, & redemisti nos.*

Quid porro nobis denotas, o liber, nisi sacrum illud resurrectionis mysteriū, scriptum intus & foris, in anima in quâ & corpore exaratum, non septem quidem signatū signaculis, sed innumeris miraculis ac prodigiis circumseptū: adeo ad aperiendū & referendum difficile, vt nulla vnquã creatura id potuerit aut intelligere, aut ad vitam redeundo aperire, nisi Christus Iesus, innocens ille Agnus in Caluarie monte immolatus. Hic scilicet sapientissimi Salomonis deficit sapientia, hic eiusdem sapientia ignaram se fatetur, hic sibi aquam harere ingenue profiteretur, dicens: *Tria sunt mihi difficilia, & quartum peni-*

Proverb. 30. tu ignoras, sicut aquila in caelo, viam colubis super petram, sicut naui in medio mari, & viam lomon ne-viri in adolescentia: per viam aquila in caelo, quia Christi ascensionem; per cursum naui in mari, Incarnationis eiusdem mysterium; per serpentis viam in petra gloriosum mysterium resurrectionis designat.

O sublime mysterium, o resurrectio penitus diuina, ab humano ingenio admodum remota, atque ad comprehendendum omnino difficilis. Fuere olim Sadducei, qui resurrectionem non admittebant, sed penitus negabant, qui cum ad Christum Dominum accessissent, de resurrectione mortuorum disputaturi, hoc ab eodem responsum retulerunt: *Er-*

Exod. 14. ratio noscens scripturas, neque irruentem Dei. Sed discat humana ignorantia & stupiditas, quod quemadmodum in exitu Israel de Aegypto, Aegyptii quidem & Hebraei simul se in viam dederunt, hi ad fugiendum, illi vero ad fugientes prosequendum: sed cum ad rubrum mare ambo venirent, illi quidem in undis eius submersi sunt, hi autem sine vilo sui suorumque detrimento in columes transierunt, ac deinde in terram promissionis sine vilo omnino morbo integritaque vestibus perueniunt: ad eundem modum cum corpora e terra visceribus, velut ex vltima Aegypto egressa, rubrum diuinorum iudiciorum mare transire debent peccatores quidem in eo perituros; electos vero in columes transiuros, corpora quoque eorum integra & perfecta, atque omni mortalitatis contagio infirmitatibusque corporis huius liberata, gloriam caelestem ingressura.

Considerate quoque vobiscum, Auditores, quemadmodum duo illi in Aegypto captiui, propter delicta in carcerem coniecti, eodem tempore simul carceribus egressi sunt, quorum vnus in cruce actus, alter vero in pristinum dignitatis locum a rege restitutus est: ita quoque eodem temporis momento duos captiuos e mundi ergastulo egressuros, iustos, simul & peccatores; hos quidem aeternis suppliciiis addicendos, illos vero ad gloriam destinatos. Discite, inquam, & considerate, o increduli mortales cum ipsum qui e nihilo moliturus est omnia, qui e nihilo cuncta produxit, qui Adamum de limo terrae formatum in hunc mundum induxit, qui potis est de lapidibus

istis suscitare filios Abraham, longe facilius cineres posse coacervare, ossa recompactare, pelle vestire, vitamque tandem conferre. Egregia insignis huius rei figuram in Ezech. Prophetam habemus. Cum n. Deus Prophetae vastum campum mortuorum ossibus oppletam monstraret, & diceret: *Putasne uiuent ista ista?* & ipse diceret *Ezech. 37. Domine Deus tu nosti.* Dominus vero iterum adderet, vt ossibus inclamarer: *Ossa arida audite verbum Domini;* illa statim ad Prophetam vocem in pedes constiterunt, animaque subintrante ad vitam redierunt. Erat hoc vtiq; eius rei signum; quae magno illo extremi iudicii & resurrectionis generalis die euentura est.

Sed nunquam id Philosophi credere potuerunt, scriptum est enim in Actibus Apostolorum, Paulo Athenas veniente, vbi doctissimi quique Philosophi commorabantur, & de solo mortuorum resurrectione verba faciente, ab omnibus doctrinam eius explosam fuisse, veluti si fabulas quasdam & anilia quaedam narraret. Refert ad haec Euagrius Ecclesiasticae histor. lib. 1. cap. 15. Synesum Cyrenensem Episcopum, doctissimum iuxta ac subtilissimum Philosophum omnia quidem fidei nostrae mysteria iniuo credidisse, excepto profundo illo resurrectionis mysterio, o paradoxa! quin & ipsi Apostoli difficulter admodum id ipsum credere potuerunt, de quibus Scriptura ait: *Recum, benibus undecim apparuit illis Iesus, & exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia hi qui viderant eum resurrexisse non crediderunt.* Lucas vero ait, eos vilo Iesu, putasse se spiritum videre, adeo vt praeter metu conturbati fuerint. S. Thomas quoque adhuc vltimus in incredulitate processit: cum enim Apostoli vidisset se Dominum dicerent, addidit ille: *Non credam nisi videro scurram clauorum.* Sed satis iam est, o Thomas, satis est Apostoli, Sadducei, Philosophi, nolite amplius de mysterio hoc dubitare: videmus enim hic ad oculum Dominum a mortuis resurrexisse, videmus magnum illum librum apertum, videmus Christum ingentem illum torrentem pertransisse, Iesus resurrexit sicut dixit. Nihil igitur hodie aliud quam triumphum, quam victoriae decantanda sunt, ac non nisi de resurrectione loquendum.

Gloriosa Domini resurrectio, quam tot olim

olim Prophetarum oracula prænunciarunt; tot veteris Testamenti loca designarunt, quam Christus Dominus semper & vbiq; prædicauit, quam ipsi quatuor Euangelistarum comme ntarum annuntiarunt, infinitis hodierna etiam die testimoniis demonstrata fuit. Ipsi namque Angeli Mariæ eam denuntiant, præcipientes vt eandem Apostolis manifestarent, plurimi etiam mortui ad vitam resuscitati, & cum Christo resurgentes in sanctam ciuitatem venerunt, & eam notis & amicis declararunt. Duo quoque viatores ab Emaus reuertentes eandem discipulis annuntiarunt: S. Petrus, vt Apostolorum omnium vertex eandem suis ipse oculis conspexit: ceteri quoque Apostoli eam firmiter crediderunt, cum Dominum iuxta mare Tiberiadis ambulantem viderunt. Si vero Ambrosius nulli ait eam prius cognitam & manifestam fuisse, quam sacratissimæ Virgini: sed quonia testimonium illius fortasse suspectum iuisset, quasi illa præ nimio in eum amore asseruisset, Euangelista id penitus silentio inuoluerunt. Tanta scilicet, tamque graui testimonia requirebantur, quibus res ad credendum difficultis confirmaretur, quo ab hominibus credi posset. Resurrexit igitur sicut dixit, aiunt Angeli, Mariæ, viatores, Apostoli atque omnes adeo homines.

Luc 24. Aquinas ille Thomas, Doctor Angelicus, quinq; affert rationes, ob quas Redemptorẽ nostrum à mortuis resuscitari oportebat: sed omittis duabus, tres tantum potissimas huc adducam. Primo scilicet, vt diuinam suam iustitiam notam faceret, cuius est, quos deiecit & humiliavit sublimius erigere, & priorem deiectionem nouo maioriq; honore compensare, quod apud Lucam Maria significat. **Luc 1.** *Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Christum igitur, qui sese ad mortem vsque crucis humiliauerat, par erat & consentaneũ exaltari, tantumq; subleuari, quantum se prius depresserat. Vnde Paulus ad Philip. *Humiliauit semetipsum factus obediens - sique ad mortem, propter quod Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod est super omne nomen.*

Conceptus e natura Occulta & naturali quadam ratione fieri videmus, non alius fontes posse ascendere, quam eorum origo & scaturigo deducatur;

sed eandem & eruptionis, & initium esse stridentem. Cum igitur puteus ille aquarum viuentium est stabulo & præsepio, vt sic dicam, exortus fuisse, deinde ad vsq; crucem adhuc penetrasset, quin & ad sepulchrũ in rupe excisum, q; præ humilitate nimium quantum profundum erat, necesse quoq; erat, cum ad cœlos vsque, vnde venerat, erumpendo ascendere. Audite, obsecro, vt id exprimat Psalmographus, *à summo cœlo egressus tuus, videre eius ascensum.* Par quoq; erat, vt lucidus ille & effulgens sol, qui ad nutũ magni illius Iosue, Patris, inquam, æterni, in cruce confixus & clauis affixus, inamobilis steterat, interea dum inimici nostri prostrigarentur, & mundus subigeretur: par inquam erat, vt sol ille qui decem gradibus retro cesserat, sub nouem scilicet Angelorum choris, humanamq; naturam induendo, quo homines qui instat Ezechie regis in extremis versabatur, rediret: vt inquam lucidum illud astrum hodie in locum reuertetur. Quamobrem hodie resurrexit sicut dixit, & sol ille noster ad Zodiacum suum & orbem rediit.

Patentiæ illud exemplar Iob, cum e Cræ- Insignis so factus esset Iro pauperior, omnibusque fa- conceptus. cultatibus spoliatus, adeo vt velut opprobrium suorum factus, & omni destitutus auxilio in sterquilino sederet: breui interiecto tempore talem rursus à Domino benedictionem consecutus est, vt omnia ei duplicia, & non sine fœnore, reddita fuerint. Præsignabat hoc, verum illum Iob, Christum Dominum, Dei inquam filium, adeo detectum iri, vt in infami cruce, in medio latronum, nudus omnino, moriturus sit, sed hodie iterum adeo exaltandum, vt quidquid prius quodammo amiserat, duplici mensura ei reddendum sit: gloria scilicet, quo ad corpus, de qua dictum est, *gloria & honore coronasti eum: & nomen eius solius.* An non igitur ei omnia duplicia reddita? Hic igitur completũ videmus regium illud vaticinium Dauidis: *De torrente in via bibit, propterea exaltauit caput.* Redemptor enim noster cum in vitæ suæ curriculo & via abunde de passionis torrente bibisset, hodie caput exaltat, idque resurrectionis suæ virtute. Sed pergamus in figuris.

Gen. 41. Ioseph iniquissime à fratribus venditus, falso accusatus, & iniuste in carcerem coniectus, cum in libertatem iam restitutus esset: vestibus regis indutus fuit, & carpento per omnes vrbes plateas inuectus, ab omnibus Ægypti saluator salutarus, ac Dominus vniuersæ domus regie & princeps omnis possessionis Pharaonis constitutus. Hodie igitur figura illa completa fuit, & Ioseph nosker, Christus inquam Dominus; ab Apostolis venditus, inique à Iudæis accusatus in sepulchri carcerem coniectus, inde egrediens, vestibus gloriæ & immortalitatis circumdatus fuit, & glorioso ac triumphali diuinitatis curru inuectus, atque vniuersi orbis Monarcha constitutus, ab omnibus mundi Saluator est appellatus, vnde de eo prædicarunt Apostoli: *Hic est qui constitutus est à Deo Iudæx viuorum & mortuorum*; vaticinatus est Psaltes: *Dominabitur à mari usque ad mare*. Pater quippe æternus hoc ei quondam pollicitus fuit, dicens: *Tibi dabo gentes hereditatem tuam & possessionem tuam terminos terræ. Verum progrediamur ulterius.*

Scriptum est in historia Esther, Mardocheum, qui à superbo & insolenti Aman ad crucem postulatus erat, precibus & intercessione formosæ Esther reginæ, deposito sacro, & exuto cilicio, purpura regia indutum fuisse: victoriaque de hoste relata, & eodem ipso in ligno, quod Mardocheo parauerat, Aman suspensio, omnem populum suum, qui iam publice regis diplomatibus proscriptus erat, in libertatem vindicasse. An non vobis hic significati ac præsignari videtur, Auditores, miserum nostrum Mardocheum Christum Dominum, Satanæ crudelis inferiorum Principis invidia ad crucem condemnatum, exutis hodierna die mortalitatis exuuiis & ciliciis, & veste gloriæ induta, tantam tamque luculentam victoriam relaturum, vt hoste cruci, quam ipsi hostis paraauerat, affixo, pacem, salutem, quietem libertatem denique humanæ naturæ sit allaturus? Præfagit id vates ille & Psalter Dauid, dicens: *Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum*. Audiui, inquit vates, cum Patet æternus filio, Verboque æterno diceret,

Psalm. 110. *Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum*. Audiui, inquit vates, cum Patet æternus filio, Verboque æterno diceret,

post eistem illam & funestam passionem gloriosa tibi imminet resurrectio, & hostibus nostris, morte nimirum, diabolo & mundo, prostratis, & glorioso illo bello feliciter confecto, ipse te exaltabo, & ad dextram in gloria collocabo.

Cum Mosem illum, Domine Iesu, qui se Pharaonis filia prognatum esse tuto poterat asserere, in profuente conici intueor (quippe qui mallet cum electo Dei populo afflictiones subire, eumque per mare rubrum ducere & deducere, Ægyptoque Pharaonem & omnem potentiam eius conculcando inque nihilum redigendo, educere) sortem tuam videre video: filius namque Altissimi cum esses, homo factus es, & pro hominibus pati voluisti: eosque Ægyptio iugo ereptos per rubrum passionis mare deduxisti: ac statim deinde Principes & caput totius Ecclesiæ factus, hodieque à morte resuscitatus, omnem mundi mortis, & diaboli crudelitatem ac tyrannidem destruxisti; vnde Psalmista: *Ergat Deus & dissipentur inimici eius.*

Et sane cum innocuum Danielem, Babyloniorum invidia in lacum leonum coniectum video, eiusdem aditus vndique communiri, & à militibus custodiri, ipsum tamen incolumem & illæsum egredi, supraque omnes satrapas, & regni principes constitui: ipse mihi persuadeo, non esse hoc aliud quam figuram eius rei, quam hodie in Salvatore nostro videmus contingere. Cum enim iam abhinc triduo in leonum spelunca, in sepulchro inquam, inilitum (qui in sacris litteris leones nonnunquam appellantur) præsidio custodito collocatus esset, & Principes synagogæ id ipsum sigillis obfignassent: hodie ecce integer & sanus resurgit & egreditur, supraque omnes cœli, terræ, & inferiorum principes, supraque omnes mortales constituitur. Huiusce testem rei habeo Dauidem, dū ait: *Gloria & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum, omnia subiecisti sub pedibus eius*. Atque hæc est prima Resurrectionis Dominicæ, quam attulisti, ratio, & Thoma.

Venio ad alteram: Resurrexit nimirum Dominus, vt nos aliquando à mortuis resuscitandos demonstraret; ita namque id docet ratio.

Tertul-

Simile
Ex. 11.1

Psalm. 67.

Dan. 6.

Psalm. 138.

Alterā re-

surrectionis

ratio.

1. ad Cor. 13. Tertullianus, atque aliud non prædicat Paulus *1. Cor. 13.* *Christus resurrexit, ergo & mortui resurgunt, quin & negatiue, Si Christus non resurrexit, ergo & mortui non resurgunt.* Nam ut bene D. Thomas, Resurrectio Christi est causa nostræ resurrectionis, propter diuinitatem eius cui nostra per vnionem hypostaticam, & personalem humanitas copulata erat. Vnde idem qui supra Paulus, & eodem quoque loco, *Per vnum hominem mors, & per vnum hominem resurrectio mortuorum.* Quamobrem arrigite aures, Auditores, egregios hanc in rem conceptus, tum iucundos; tum ad permouendum graues, deprimam.

1. Magn. Ea magnetis esse vis dicitur & potentia, ut ferrum omne occulta quadam sympathia, ad se trahat, extra centrum rapiat, in altum libret, & sursum sustollat. Paulus, atque adeo omnis Scriptura sacra Christum petram esse lapidem testantur, *Petra autem erat Christus,* sed lapidem magnetem, qui corpora instar lapidum grauia, sepulchris educit, & in generalis resurrectionis die sursum in aera subleuabit. Vnde ipsemet de se olim dicere non erubuit, *Si semel exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum:* quasi dixisset, Seire vos velim, ô mortales, esse me veluti magnetem quandam ita ut si semel in cruce subleuari me contingat, omnia ad me sim attracturus, quin & mortuos sepulchris educurus.

Omnia animalia pantheram sequuntur. Tam suaues, tamque gratos odores exhalat (ut omnes naturalium rerum scriptores tradunt) panthera, tamque egregijs maculis variegata est, ut quoties in apertum se dat & siluas pererrat, omnia eam animalia, odore allecta, sequantur: Iesus Christus quoque merito cum panthera, cum ipse se vermem appellare non erubuerit, *Ego sum vermis & non homo,* componi potest: pellis namque humanitatis eius insignibus immortalitatis, impassibilitatis, agilitatis, & charitatis maculis conspersa est: suauissimos quoque & iucundissimos meritorum odores spirat: adeo ut hodie resurgens in apertum vix prodeat, quin omnia statim animalia rationis vsum habentia, homines dico, eius vestigijs insistant: eumque quoquo se vertat sequan-

tur, omnes namque Patres & sanctæ illa anima, quas limbo eripuit, eum comitantur, forsitan & omnes quæ in purgatorio detinebantur. Prælagisse id Salomon visus est cum diceret, *Curre in suum odorem unguentorum tuorum* quasi diceret: O sacra Panthera; ad odorem meritorum tuorum anima quidem hoc in mundo te sequentur post resurrectionem vero ipsa corpora sepulchris egredientur.

Venit mihi hic alterius conceptus in mentem. *Gen. 25.* Iacob & Esau, fratres vterini, quos toties iam in scenam, etsi diuerso semper schemate, produximus, hoc modo in lucem edixi sunt. Cum Esau ut primogenitus matris vtero egrederetur, Iacob calcem pedis eius arripuit, atque ita ambo vno enixu in mundum prodire. O ingens mysterium! Christus & homo fratres gemini, eodem in vtero, scilicet humanitatis, vel si videatur, mundi huius, comprehensi & enutriti erant: vnus eorum hodie nasci, & è terra vtero prodire cum gestit, Christus Iesus inquam, primogenitus mortuorum: homo fratris pedem apprehendit, nostram videlicet humanitatem, atque alter alterum educit: ita ut vno resurgente necesse fuerit & alterum resurgere. Atque hoc ipsum est quod toties eum dicentem audiui, *Traham vos in funiculus & da:* nostra nimirum humanitate, funiculis, inquam, quibus Deus à mortuis resurgens, nos secum facit resurgere.

Refert Plinius, ceruus eum flumen transire parant, in vnum simul locum congregari, tum omnium fortissimum in vndas sese deicere, ac violentiæ aquarum tranando sese opponere, cuius tergo secundus cornuum mox pondus imponit, secundi vero tergo tertius sua, ac prioribus semper post sequentes inniti, atque ita industria & auxilio primi, qui imperum aquarum frangit, in terram, quam petunt, commodissime transire. Necesse profecto erat Oceanum nos damnationis ac mortis fluentia tranare, quo ad salutis terræ pertingeremus: & ecce magnus ille ac potens ceruus Iesus Christus, in hoc sese mare primus conicit, primus mortem patitur: cuius meritis innixus Adam, Adami Abel, atque huius, omnis retro venientium

Quid industria ceruus aqua transeat.

mortalium series, procellosum hoc & periculosum damnationis mare, mortis periculo exempti, transeunt, vt ita infortunatas illas Insulas, idque meritis primi illius cerui Iesu Christi, perueniant. Audite & aliud non minus auditu iucundum aut raritate eximium.

4. Reg. 17.

Eliseus Propheta iam sepultus corporis sui contactu mortuum in vitam reuocauit. Verus noster Eliseus Christus est, ad cuius nudum humanitatis contactum mortui peccato ad gratiam redeunt, & de morte ad vitam transeunt: quod praeclare ait Eusebius ille

Homil. 7. de Paschat.

Emislenus: *Noster Eliseus Christus, mortuus, morte sua salutem largitur, & vitam sepultus operatur: & ante eum Apostolus Paulus: Qui mortem vestram moriendo destruxit, & vitam reurgendo reparauit.*

Rom. 4.

David quoque, Prophetico spiritu praeuidens Messiam moriturum, sepulchrum iri & resurgendo omnes ad secum resurgendum inuitaturum, magno eum affectu

Psal. 107.

obsecrat, vt tempestiue resurgat dicens, *Exsurge gloria mea, exurge psalterium & cithara: quasi diceret, Noli diutius in sepulchro haerere, sed quamprimū surge: cui deinde Messias responderet, Exurgam diluculo. Et Psal. 3. Ego dormiui, & soporatus sum, & resurrexi.*

Tertiatio cur Christus resurrexit.

Tertia postremo ratio, ob quam Redemptor resurrexit, haec fuit, vt corpus simul & animam omnibus numeris absoluta redderet: corpus namque anima destitutum imperfectum est: anima quoque, cum corporis naturalis forma sit, sine corpore imperfecta est & informis. Itaque necesse erat, quo perfectus quidam Christus existeret, corpus vt animam resumeret, & anima suo iterum corpori vniretur: adeo vt si Christus non resurrexisset, imperfectus semper mansisset, atque perfectus homo nequaquam exstitisset, & sane quamdiu corpus Iesu Christi in sepulchro exanime iacebat, anima vero ad inferos descendiderat, verus & perfectus homo non erat.

3. part. q. 50.

art. 4.

4. Metaph.

Testem huiusce rei habeo Thom. Aquinatē, & simul Aristotelem, qui in Metaphysicis ait hominem mortuum vere hominem appellari non posse, nisi æquinoce. Lombardus vero & Hugo de S. Victore contrariam opinionem tuerentur & asserunt Christo triduo illo, quo apud inferos vagabatur, vere hominem extitisse, sed errant: vt n. quis perfectus homo

dicatur, animam corpori naturali quodam nexu vniri & copulari necesse est: & repugnat illa opinio veritati, qua credimus Christum vere mortuum esse.

Necessaria igitur erat resurrectio, vt duæ illæ naturæ iterum coniungerentur & perfectum quid; quod resurgeret, efficerent. Hoc quippe Dominus tantopere desiderabat, tanque instantè à Patre postulabat, dicens, *Caro mea requiescet in spe* (resurrectionis scilicet) *quoniam n. n. derelinques animam in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.* Et alibi: *Quantas ostendisti mihi tribulationes multas & malas? & conuersus iustificasti me, & d. abyssis terra iterum reduxisti me.*

Psal. 70.

Psal. 115.

Hactenus Domine Iesu, de glorioso tuo corpore, deque anima verba feci, sed semper suspensus & dubius, quid de diuinitate inter ea actum sit: nam vbinam latebat illa, interea dum corpus in monumento iacebat sepultum, anima vero inter beatarum animarum choros in limbo versabatur? vbinam haerebat? quid agebat? Arrigite aures, Christiani, quid de ea actum sit, paucis aperiam: licet in separatione illa, quæ in morte accidit, anima à corpore seiuncta fuerit, & alterum ab altero penitus discretum: ipsa tamen diuinitas nunquam à corpore, quod in sepulchro iacebat, aut ab anima quæ apud inferos vagabatur, diuisa fuit: nam vt bene Damascenus ait, *Quod semel assumpsisti, nunquam dimisisti. Quod vt intelligatis, aperta vobis similitudine patefaciam. Quemadmodum n. arcus, dum nimium intenditur, in medio frangatur oportet, & vtrumque extremum alterum ab altero separatur: neruus vero, qui vtrique extremitati annexus est integer perseuerat, & vtrumque adhaerescit: ita de arcu humanitatis Iesu Christi dicendum est, eam scilicet adeo in cruce extensam fuisse, vt in duas partes fracta sit, animam scilicet & corpus qua fractione vtraque pars à se mutuo diuisa fuit: at diuinitatis neruus, qui vtramque combinabat, nunquam diuisus aut fractus fuit, sed vtrique firmiter adhæsit.*

IV.

Vbi nam diuinitas latebat interea dum corpus in monumento, anima apud inferos esset.

Lib. de incar. serbi.

Egregia similitudo.

Producam & aliam: cum miles quispiam Alia similitudo. gladium vagina educit, vagina quidem & gladius à se inuicem separantur, miles tamen vtrumque gestat, gladium manu, vaginam vero

vero ad latus. Ad eundem etiam modum validus ille miles & dux Christus animæ gladiū sorporis vagina in Passionis certamine, educens, ut inimicos suos prosterneret ac profigaret, alterum quidem ab altero separavit, sed diuinitas, veluti dux, vtrumque licet à se mutuo diuisum, complectebatur.

Egregiæ quidem hæ similitudines sunt, sed addam & figuram è Leuitico depromptā. Præcepit olim Deus, ut mortuo turturi caput non abscinderetur. Quid hocce mysterium denotare putamus, Auditores? Aliud nihil, quam casto illo turture Christo Iesu mortuo caput, id est, diuinitatem à reliquo corpore non segregandum.

Figura. Egregia igitur illa diuinitas, duas illas partes, duas extremitates, duas naturas, animam inquam & corpus, hodie coniungens, & noua illis dona nouasque doctores impertiens, sepulchro easdem educit, Angelorumque testimonio se surrexisse declarat. Hodie igitur impletas video figuras, quas sacra nobis Biblia aperit: hodie quoque verum fuisse comperio, quod tibi accidisse in sacris historiis legimus è Sampson. Hic enim Auditores, infamis Dalila amoribus irretitus cum per regiones Philistinorum erraret, Gazam deueniens, ab inimicis obfessus fuit & detentus, sed in inimicorum ludibrium portas vrbis confregit ac secum abstulit: noster autem Sampson Christus, è cælo in mundum hunc descendens, quæ vere regio Philistiim est, impuræ Dalilæ, naturæ inquam humanæ, amoribus irretitus, cum sepulchrum intrasset, quod Iudæi militum præsidio & custodia vallauerat, rati illum eidem includere, hodie magna cum inimicorum ignominia & opprobrio, portas eius & repagula confregit, ac resurrexit sicut dixit.

Gen. 39. Ioseph falso ab Ægyptiis accusatus, & inique in carcerem coniectus, factus est magister carceris, clauisque custodiæ gerens, & inde egressus, alios secum eduxit: hodie vero Iesum Christum falso accusatum, & duplici carcere seruatum sepulchro nimirum, & infernali lirabo, vtrisque dominari video, eorumque claus gestare, egrediendoque alios secum educere. Resurrexit igitur sicut dixit.

Tom. I. Bess. i. Quadrag.

Nolebat igitur Pater æternus dilectissimum Filium sepulchri ergastulo diutius detineri, sed quamprimum eum eduxit. Referunt Insignes naturalium rerum indagatores, leunculum conceptus. recens natum tres continuo dies dormire, adeo ut quodammodo videatur mortuus, donec leo pater horrendo quodā rugitu eum à somno excitet. Leunculus ille de tribu Iuda Iesus Christus, post passionem triduo quodammodo in terræ visceribus dormierat, sed vbi magnus ille leo Pater æternus auribus eius insonuit, *Exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara: reperate excitatus, sepulchro egressus est; quod Angeli annuntiantes mulieribus dixere, & surrexit sicut dixit.*

O lætum ac iucundum nuntium! ô gloriosam resurrectionem! ô diem plenum gloria, honore, ac vere triumphalem! Hodie te Domine plenum maiestate, victoriis ac triumpho nobilem intrueor. Hodie, ô Cæsar, ô mundi Hercules, morte tua mortem destruxisti. Legimus fortissimum virum Eleazarum cum elephantū, cui regem insidere putabat, vntri bellæ subiectus, interficeret, seipsum ignoranter interfecisse. Eleazarus hic mortē mihi significare videtur, quæ Christū magoū illum elephantū, mundi præsidium, parans interficere, eundē in cruce occidendo se ipsam nescia occidit. Ita namque prædixerant Prophetarum vaticinia, *Ero mors tua ô mors.*

Iacob rota nocte cum Angelo luctatus, ab eo in femore læsus fuit, victoriam tamen reulit verus noster Iacob, Christus Iesus, cum morte tota passionis nocte ad mortem vsque luctatus, in femore tandem humilitatis vulneratus est, sed victor euasit. O quis hic figurarum sese campus aperit? Rex Israel Saul cum à Philistæis, è bello fugiens premeretur, ait armigero, *Euagina gladium & perime me,* quod vbi ille præstitisset, eodem se gladio interemit. Saul noster Iesus à Iudæis in passione pressus & afflictus, morti præcepit, ut se feriret, simulque occideret (*blatus enim est quia ipse voluit*) sed eodem statim illa gladio cecidit, suisque se armis interfecit. Neque enim præsumebat ei mors manus iniicere, si hic Cæsar, inclinato capite, non permisisset. Et vt Sampson morte inimicos occidit, ita quæ Redemptor in crucis patibulo expirans,

B b b b

muu-

mundum, diabolum, inimicos suos & nostros iuratissimos, eadem morte inuoluit. Cantemus ergo Domino, gloriose enim magnificatus est: cum nimirum hodie equum & ascensorem mortem videlicet, & diabolum, proiecit in mare.

Vos vero, animæ, quæ in captiuitate limbi, & purgatorii ergastuli captiuae detinebamini, quo gaudium exultare par est? quanta iucunditate ad tam iucundum nuntium affici? cum nimirum iam optata illa dies, tempus illud expectatum aduenit, quo carceribus estis eripienda? Quantum autem vestrum gaudium sit oportet o animæ in hoc adhuc mundo peregrinantes, cum iam tyrannis & crudelis illa potestas, qua miserum in modum oppressæ eratis, finem accepit? At vbinam tu es, o sacratissima virgo Maria, quid ais? an non hodie iure meritoque dicere poteris quod olim Iacob viso filio Ioseph, quem velut mortuum luxerat, *Sufficit michi quia filius meus Ioseph. i. ut.* Noli amplius, o veri Tobia mater, quæ irremediabilibus filii tui absentia lachrymis degebas, Caluarie montem gemebunda ac suspirans conscendere, vt filium eminus venientem videas: nam rediit, *Eccce resurrexit sicut dixit. Mulier ecce filius tuus.*

Nolite vero eum o Mariae, amplius in sepulchro querere, neque enim est hic, nolite eum, o pia animæ, quæ Hierosolymis: id est peccatis vestrae orto iam sole gratia, diuinarumque inspirationum, pietatis & deuotionis unguento onusta egressæ estis querere in monumento, non est hic. Nolite eum amplius in praesepio, in deserto, in monte Caluarie, in cruce, aut apud inferos querere, non est ibi, Resurrexit sicut dixit. Quam bene dicitis, o Angeli, *non est hic?* non est amplius miser ille & afflictus Iob, in cruce extensus: non est amplius Noe nuditatem in monte Caluarie reuelans: non est amplius ille, quem sanguineo perfusum rore in hortu oliuarum vidistis, aut quem spinis coronatum, cruce grauatum, nudius tertius vrbe egredientem conspexistis. Hem quantum mutatus ab illo est pauper: iam totus pulcher est, iam nonis effulget exuuiis, noua luce cotuscat, nouis exultat trophæis, denique iam resurrexit, vt prædixerat. O totius seruator

mundi hominum Angelorumque Redemptor, o Thefeu, qui feliciter ab inferis remcalti, o monstrorum domitor Hercules, qui diabolum, mundum, mortem, aliaque portenta visum & auditu horre da superasti: o zelator animarum & amator Deus, qui, vt is vitam conferres, mori voluisti: vt eas in paradiso voluptatis collocares, ad inferos descendisti: vt eas per sanares, amarum mortis ac passionis cicutam in earum medelam haussisti: vt earum debitum satisfaceres, videri, tradi, sanguinemque pretiosum in vadimonium dare, teque ipsum totum pro his exponere voluisti, qui denique quo eas resurgere faceres, prius ipse resurrexisti.

Fac igitur clementissime ac benignissime Domine, vt è peccato ad gratiam, è superbia ad humilitatem, ex auaritia ad libertatem, è libidinum ceno ad castitatem, ex illicito amore mundi, ad amorem tuum: ex dissolutionibus ad collectionem animi, ex inanibus mundi, ineptis ad metis reformationem denique è luxu & excessu ad moderatam agendi, viuendi que rationem tecum hodie resurgere mereantur. Insignes profecto resurgendi modi. Sed concede gratiam, Domine, vt cum semel per te resuscitata fuerint, ad tui etiam imitationem non amplius deinde moriantur, neu ad deposita peccata, velut canis ad vomitum, reuertantur: neue imitentur hic elephantos, qui cum semel ad terram prostrati fuerint, iterum resurgere nequeunt, sed venatorum funibus facile constringuntur, ita quoque animæ cum semel in peccata inciderint, nulla sese ratione leuare queunt, sed tum prostratis diaboli laqueos & prauæ consuetudinis vincula iniiciunt. Quæ obrem Domine, mi Redemptor, cum eas, à mortuis iam exaltasti, concede, ne iterum in mortis periculum incidant, sed tutæ & securæ in adiutorio & protectione tua habitent: quo semel hic spiritualiter, è peccato ad gratiam resuscitatae, tandem aliquando in generali etiam resurrectione, à morte ad æternam gloriam corporaliter resurgere mereantur.

Amen.

Gen. 45.

Tob. 26.

Egregia h-
militudo.

Hec
Pal
tue
hor